

Jimmy Rosenberg: de vader, de zoon en het talent

Martijn Schippers*

‘Ik ben een gevoelsmens.’

Jimmy Rosenberg (1980) is een groot talent in de zigeunerjazz, dat wordt op jonge leeftijd al duidelijk. Als Brabantse Sinti-zigeuner uit een bijzonder muzikale familie - Jimmy is de neef van Stochelo Rosenberg, van het Rosenberg Trio - is hij vanaf zijn tiende regelmatig op tv te zien. Op zijn vijftiende tekent hij een contract bij een grote Amerikaanse platenmaatschappij en speelt hij samen met veel internationale beroemdheden. Zijn gitaarspel is meer dan virtuoos, en hij wordt door velen gezien als de enige echte opvolger van Django Reinhardt, die in 1953 overleden jazzgrootheid uit Parijs. Luisteren naar de razendsnelle gitaarloopjes van Rosenberg heeft iets hypnotiserends. Het gevoel dat hij in zijn muziek kan leggen, is van een oprechte diepte die men zelfs in de jazz niet vaak tegenkomt.

Kortom, Jimmy Rosenberg is een muzikaal genie. Maar al snel gaat het fout. Jimmy zegt steeds vaker optredens af, is regelmatig tijdenlang afwezig en glijdt weg naar zelfdestructief gedrag en

drugsgebruik. Bij de fans draagt de onvoorspelbaarheid van zijn optredens alleen maar bij aan zijn mythe, maar ondertussen verhindert zijn heroïneverslaving een definitieve internationale doorbraak.

Jimmy Rosenberg is tegelijkertijd een gevoelsmens. Sterker nog, de jongen - hij is nog geen dertig - die we in de documentaire *Jimmy Rosenberg: de vader, de zoon en het talent* zien en horen, lijkt zelfs vrijwel volledig te varen op zijn gevoel en emotie. En die heeft hij niet altijd even goed onder controle. Dat is eigenlijk ook niet zo verwonderlijk. Hij komt uit een milieu waarin alles draait om gevoel, dat gezien wordt als een oerkracht in jezelf waar weinig cognitieve controle op van toepassing is. Gevoel overkomt je, net zoals muziek. En men kan zich afvragen of Jimmy Rosenberg, beroemd om zijn improvisaties en het gevoel dat hij in zijn muziek kan stoppen, Jimmy Rosenberg nog wel zou zijn zonder deze ongebreidelde en ongecontroleerde emotie.

Zijn impulsiviteit heeft hem ongetwijfeld veel problemen gebracht, maar wat zou hij zonder deze emotie meer zijn dan een saaie Sinti in een woonwagen? Als er al zoiets bestaat trouwens, want ook de

* M. Schippers is MSc Cognitive Neuroscience en cinefiel. E-mail: martijn.schippers@gmail.com.

andere leden van de familie zijn stuk voor stuk een eigen documentaire waard. De muzikaalste familie van Nederland is zeker ook een van de kleurrijkste. En het is bij het zien van deze documentaire moeilijk voor te stellen dat deze gevoelige, zachtaardige jongen die zo prachtig gitaar kan spelen soms ook een heel vervelend en agressief mannetje kan zijn. Dit zien we niet in de documentaire, maar wordt verraden door zijn tijdelijke verblijf in de gevangenis en de dingen die hij daarover vertelt. En ook daarin heeft zijn familie een voorbeeld-functie.

De documentaire raakt alleen zijdelings aan de positie en de problemen van zigeuners in Nederland. Hij laat vooral zien welke waarde en impact de samen-horigheid in de hechte Sinti-gemeen-schap heeft op haar bewoners. Men leeft met losse regels in een strakke familie-hiërarchie. Die kan leiden tot prachtige muziek, Jimmy leerde het gitaarspelen van zijn oma en van het naspelen van cassettebandjes, maar ook tot grote problemen als de vader van het gezin tijde-lijk wegvalt. Het betekent echter ook dat Jimmy's familie altijd achter hem zal blijven staan, ook al snappen ze niks van zijn verslaving of van de druk van een leven dat hem heen en weer slingert tus-

sen grote Amerikaanse televisieshows en een klein Brabants woonwagenkamp. Voor de familie is het allemaal veel sim-peler: Jimmy is een groot talent maar helaas doet hij soms domme dingen. Of zoals zijn broer Ramses het beschrijft: 'Het leven wat we hier nog hebben in deze wereld is [toch] veel mooier als heel die drugs. Wat kun je niet allemaal doen in je leven, wat mooi is enzo ...' Vervolgens houdt hij even stil. Ramses bedenkt wat dat dan wel niet allemaal is, dat het leven mooi maakt. 'Eh ... de Efte-ling ofzo.'

Jimmy Rosenberg: de vader, de zoon en het talent is een documentaire van Jeroen Berkvens, die in september 2007 door Holland Doc werd uitgezonden. A-film heeft deze documentaire op dvd uitge-bracht in de serie *Inside the Music*, waarin verder onder andere ook docu-mentaires zijn uitgebracht over de Sex Pistols (*The filth and the fury*), de Dixie Chicks (*Shut up and sing*, over hun buiten-proportionele aanvaring met conserva-tief Amerika na een negatieve opmerking over George W. Bush en de Irak-oorlog), en Martin Scorseses blues-documentaire *Feel like going home*. De documentaire over Jimmy Rosenberg won in 2007 het Gou-den Kalf voor de beste lange documen-taire.